

Akademinės psichiatrijos raida Kaune

Prof. dr. Benjaminas Burba
LSMU MA Psichiatrijos klinika

*Viena diena su puikiu mokytoju yra geriau nei tūkstantis dienų stropaus mokymosi.
Japonų patarlė*

Kiekvienos disciplinos raida prasideda nuo mokytojo, nuo asmens, kuris gali ir nori pasidalyti žiniomis bei patirtimi, kuriam užtenka vidinės ugnies ir entuziazmo žengti pirmąjį žingsnį sunkiu naujovių keliu.

Akademinės psichiatrijos ištakos Kaune siejamos su **prof. Juozu Blažiu**. Profesorius gimė Šiauliuose, 1914 m. baigė S. Peterburgo karo akademiją, dirbo įvairiose tuometinės Rusijos ligoninėse karo gydytoju. 1918 m. J. Blažys grįžo į Lietuvą, o 1924 m. pradėjo dėstyti Kauno universitete įkurtoje Nervų ir psichikos ligų katedroje, kuriai vadovavo. Jis buvo ir universiteto medicinos prorektorius. J. Blažys paskelbė apie 100 mokslinių straipsnių, mokėjo keletą užsienio kalbų, dalyvaudavo tarptautiniuose kongresuose, garsėjo kaip plačios erudicijos humanistas ir filosofas. Pagrindiniai darbai: vadovėlis „Įvadas į psichiatriją“, „Tolerancija kaip kul-

tūros pagrindas“. Labai įdomiai aprašyti profesoriaus įspūdžiai iš „I Tarptautinio proto higienos kongreso“, įvykusio 1930 m. Vašingtone, JAV. Jo metu profesorius teko bendrauti su žymiausiais amerikiečių kolegomis, visuomeninių organizacijų atstovais, lankytis tuo metu didžiausioje pasaulyje psichiatrijos ligoninėje (*Manhattan State Hospital*, 7000 lovų) bei daug kitų modernių to laikmečio gydyklų, JAV psichiatrijos mokslo įstaigose (*Columbia University*, *Cornell University*, *Child Guidance Institute*), susipažinti su socialiniu darbu, vaikų psichiatrijos naujovėmis, užmegzti ryšius su Rokfelerio fondu, išseivijos gydytojais ir kt. J. Blažys vadovavo katedrai iki pat savo mirties 1939 m.

1939 m. vadovavimą katedrai perėmė **prof. Viktoras Vaičiūnas** ir jos vadovu dirbo iki 1945 m. Prof. V. Vaičiūnas gimė 1896 m. Piliakalniuose, Ukmergės apskr. 1922 m. baigė mokslus Petrogrado karo medicinos akademijoje ir iki 1925 m. tarnavo karo gydytoju Lietuvoje. Po to dirbo

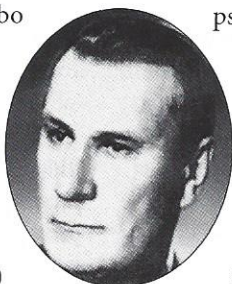
asistentu prof. J. Blažio vadovaujamoje Nervų ir psichikos ligų katedroje. Svarbiausi jo darbai buvo apie meningito, alkoholinių psichozijų diagnostiką ir gydymą, savižudybes, psichoterapiją. V. Vaičiūno pastangomis katedroje pradėta taikyti encefalografija, mielografija, insulino ir elektros šoko terapija.

1945 m. V. Vaičiūnui mirus, katedros vadovu buvo paskirtas **Lazaris Gutmanas**, vadovavęs iki 1953 m. Prof. L. Gutmanas gimė 1875 m. Palangoje, 1902 m. baigė Maskvos universitetą, 1910 m. įgijo medicinos daktaro laipsnį. Iki 1941 m. jis dirbo neuro-

logu ir psichiatru Kaune, o nuo 1933 m. kartu dirbo ir Kauno universiteto (vėliau – Kauno medicinos instituto) dėstytoju. Parašė vadovėlį „Nervų ligos“ (1947), aktyviai bendradarbiavo žurnale „Medicina“, 1948 m. jam suteiktas profesorius vardas.

Nuo 1953 iki 1988 m. katedros vadovu dirbo **prof. Jonas Šurkus**, kartu kurį laiką buvęs ir Medicinos fakulteto dekanu bei Lietuvos neurologų ir psichiatrų mokslinės draugijos pirmininku. Profesorius daug dirbo organizuojant įvairius mokslinius renginius, užmezgė glaudžius santykius su Rusijos (Maskvos gydytojų tobulinimosi psichiatrijos katedros) kolegomis. Svarbiausi jo paskelbti darbai – apie

psichiatrijos raidą bei psichiatrijos mokslo istoriją Lietuvoje. J. Šurkus dirbo šizofrenijos diagnostikos ir gydymo srityje, paskelbė straipsnių apie simptominių alkoholizmą, afektinius sutrikimus ir kt. Kaip ilgametis katedros vadovas, prof. J. Šurkus buvo didelės dalies Lietuvos psichiatrų mokytojas, labai populiarus ir mėgstamas studentų dėl savo humaniško ir pagarbaus požiūrio į jaunosius kolegas.

Nuo 1988 iki 1991 m. katedros vadovu buvo neurochirurgas, **prof. Egidijus Jeržemskas** (tuo metu visos trys

disciplinos – neurologija, neurochirurgija ir psichiatrija – buvo viename padalinyje).

1991–1995 m. vadovu dirbo **doc. Algirdas Pūras**. Deja, dėl sunkios ligos kolega negalėjo tęsti vadovavimo katedrai. Pagrindiniai doc. A. Pūro darbai skirti kliesdesiniams sutrikimams (monografija apie pavydo kliesdesį). Jam vadovaujant, la-

bai suaktyvėjo tarptautinis Kauno psichiatrų bendradarbiavimas, užsimezgė kontaktai su Danijos, Švedijos kolegomis, Pasaulio psichiatrų asociacija (WPA), buvo organizuojami tarptautiniai kongresai ir konferencijos.

1995–2006 m. Psichiatrijos katedrai (dabar – Psichiatrijos klinika) vadovavo **prof. Benjaminas Burba**, nuo 2006 m. iki dabar – **prof. Virginija Adomaitienė**.